

Beidzot pavasaris! Dodamies piknikā!

Sen pagājuši tie laiki, kad, pošoties uz pikniku, mugursomā likām veco avīzi ugunsкура iekuram, kādu skaliņu labākai aizdedzināšanai, iepriekšējā vakarā paša iemarinētu šašliku, kādu metāla krūzīti un dakšiņu... Šodien tas notiek tā: mostamies saulainā brīvdienas rītā un bezrūpīgā noskaņojumā dodamies ceļā. Neuztraucamies, ka laikus neesam gatavojušies piknikam, jo par to parūpējušies veikalnieki...

Par ko jādome tirgotājam, kas pārdod piknika lietas?

Vispirms jau par plašo piknika lietu sortimentu veikalā: pārtika, dzērieni, grila piederumi, vienreiz lietojamie galda trauki un piederumi utt. Pēc tam par to, lai šīs preces pircējam būtu ērti pārvietot, uzglabāt un lietot.

Tirgotājam, kurš nevar mums prece pārdot bez to iepakojuma, jādome arī par to, ko patērētājs darīs ar izlietoto iepakojumu un atkritumiem, dodoties prom no piknika vietas.

Un, protams, par saistībām pret valsti — vai ir apzinātas visas tās preces, kam piemērojams dabas resursu nodoklis preču realizācijas brīdī.

Kuras piknika lietas var būt saistītas ar dabas resursu nodokļa objektu?

Gadījumos, kad komersants pats ievēd Latvijā piknika lietas un tirgo tās savā mazumtirdzniecības veikalā, šo preču iepakojums būs dabas resursu nodokļa objekts. Saskaņā ar 15.12.2005. Dabas resursu nodokļa likuma 3. pantu dabas resursu nodokļa maksātājs ir persona, kura pirmā Latvijā realizē preces iepakojumā (arī kopā ar precī ievesto precei pievienoto primāro, sekundāro un terciāro iepakojumu). Tātad, piemēram, ja tiek tirgoti no ārvalstīm ievestie vienreiz lietojamie grili, uzkodas un dzērieni, termo-

izturīgās plastmasas kārbas pārtikai, grila piederumi vai vienreiz lietojamie galda trauki un citas preces, to iepakojums ir dabas resursu nodokļa objekts.

Ja tirgotās preces ir pirkas no Latvijas ražotāja vai Latvijas vairumtirgotāja, tad par šo preču iepakojumu mazumtirgotājam vairs nav jāmaksā dabas resursu nodoklis. Bet tirgotājam jāmaksā nodoklis par tiem iepakojuma izstrādājumiem, kurus viņš izmantojis pircēja nolūkoto preču iepakojšanai, — kārbas ar vākiem, ietinamais papīrs, termoizturīgās kārbas, maisiņi un tamlīdzīgi izstrādājumi.

Dabas resursu nodokļa objekti ir arī vienreiz lietojamie galda trauki un piederumi, tai skaitā šķīvji, bļodiņas, krūzes, tasītes, glāzes, kokteiļu salmiņi, naži, dakšiņas, karotes un spraudīņi. Tikai atšķirībā no preču iepakojuma šiem izstrādājumiem ir cits nodokļa uzskaites brīdis, jo normatīvie akti nosaka, ka dabas resursu nodokļa objekts ir Latvijas Republikas teritorijā pirmo reizi sabiedriskajā ēdināšanā un mazumtirdzniecībā realizētie vienreiz lietojamie galda trauki un piederumi, kas izgatavoti no plastmasas (polimēriem), papīra, kartona, to kompozītmateriāliem (laminātiem) ar polimēru vai metāla komponentiem, metāla folijas, koksnes vai citām dabiskām šķiedrām.

Lai varētu sapakot veikalā nopirktās piknika lietas un tās ērti pārvietot, veikals piedāvā visu salikt iepirkuma maisiņos. Dabas resursu nodokļa likums nosaka, ka nodokļa objekts ir plastmasas maisiņi, ko pircēja ērtības vai reklāmas noformējuma dēļ iepakotu vai neiekotu preču vai produktu kopumam (pirkumam) pievieno tirgotājs. Bez tam jāatceras, ka neatkarīgi no tā, vai par šiem maisiņiem tiek iekasēta atsevišķa samaksa, dabas resursu nodoklis par tiem ir jāaprēķina veikalniekam.

Ir vēl viena preču grupa, kura var tikt ņemta līdzī uz pikniku un ir dabas resursu nodokļa objekts to pārdošanas brīdī. Tās ir elektriskās un elektroniskās ierīces. Līdzīgi kā par preču iepakojumu nodokli maksā tas, kurš pirmais Latvijas Republikas teritorijā realizē elektriskās un elektroniskās ierīces. Tās varētu būt

elektriskie grili un krāsniņas cepšanai, ar baterijām darbināmas iekārtas kukaiņu atbaidīšanai vai iekura aizdedzināšanai, mūzikas atskaņošanai vai pastiprināšanai, gaismas ierīces, rotaļlietas un citas iekārtas, kas atbilst elektrisko un elektronisko iekārtu definīcijai, kā norādīts Atkritumu apsaimniekošanas likuma 1. pantā.

Kuras piknika lietas nav dabas resursu nodokļa objekti?

Saskaņā ar iepakojuma definīcijas piemērošanas kritērijiem izstrādājumus uzskata par iepakojumu, ja tie atbilst iepakojuma likumā minētajai definīcijai neatkarīgi no citām funkcijām, ko šis iepakojums vēl varētu pildīt, izņemot gadījumus, kad attiecīgais izstrādājums ir preces neatņemama daļa un tas vajadzīgs, lai ietvertu, atbalstītu vai uzglabātu minēto precī visu tās kalpošanas laiku, un visas izstrādājuma sastāvdaļas paredzēts izmantot, patērēt vai atbrīvoties no tām vienlaikus.

Komersantam izvērtējot to, vai viņa preču iepakojums ir vai nav nodokļa objekts, tas jāveic saskaņā ar iepriekšminēto kritēriju. Piemēram, speciālas konstrukcijas pītais grozs komplektā ar piknika piederumiem, kā to nokomplektējis ražotājs, nebūs nodokļa objekts, jo piknika piederumus, kas atrodas attiecīgā grozā, paredzēts izmantot, patērēt vai atbrīvoties no tiem vienlaikus ar grozu, un grozs nepieciešams, lai ietvertu, atbalstītu vai uzglabātu piknika piederumus visu to kalpošanas laiku.

Iepakojuma definīcijas piemērošanas kritēriji atrodami Iepakojuma likuma 1. «prim» pantā, bet to piemērošanas piemēri atrodami Ministru kabineta 2010. gada 19. oktobra noteikumu Nr. 983 3. pielikumā.

Ko darīt ar izlietoto iepakojumu un citām nevajadzīgām lietām pēc piknika?

Rūpes par izlietoto iepakojumu un citiem atkritumiem ir ne tikai tirgotāja uzdevums, bet arī preču patērētāju atbildība. Veidojas plašs iesaistīto personu loks. Preces ražotājs būs parūpējies par to, lai preces iepakojums būtu marķēts ar izmantotā materiāla atpazīstamības simbolu un lai preces patērētājs neskaidrību gadījumā var atšķirt plastmasu no papīra vai kompozītmateriāla.

Tirgotāji un atkritumu apsaimniekotāji būs parūpējušies par to, lai organizētu atkritumu pieņemšanu, savākšanu un šķiršanu: pie tirdzniecības vietām un citās sa-

Laura Berga,
AS Latvijas Zaļais punkts
direktora vietniece,
Vides pārvaldības vadītāja

biedriskās vietās AS Latvijas Zaļais punkts un viņa līgumpartneri izlietotā iepakojuma apsaimniekošanā ir izvietojusi konteinerus šķiroto atkritumu novietošanai.

Tomēr šiem pasākumiem nav nozīmes, ja preču patērētāji — sabiedrība — aktīvi neiesaistās atkritumu šķirošanā. Par ikvienu Latvijā pārdotās preces iepakojumu tiek aprēķināts dabas resursu nodoklis un tiek sagatavoti apstākļi, lai šis iepakojums nepiesārņotu dabu, bet tiku saskaitīts, savākts un pārstrādāts. Patērētājam atliek parūpēties par pāri paliekošajām lietām pēc piknika: izlietoto preču iepa-

kojumu (tukšās kārbas, maisiņi, pudeles, bundžas, burkas, kastes), izlietotajiem vienreiz lietojamiem galda traukiem, piederumiem, salvetēm, pārtikas atkritumiem, izdedzināto grilu un citām lietām. Tiem ir jānonāk šķiroto atkritumu konteineros.

Ar atkritumu šķirošanu tiek veicināta atkārtota izejvielu izmantošana, samazināts kopējais apglabājamo atkritumu daudzums, kā arī samazinās mājāsaimniecības izdevumi par atkritumu izvešanu.

Kā noteikt, piemēram, dzērienu iepakojuma materiāla veidu, lai saprastu, kurā šķiroto atkritumu konteinerā to mest?

Dzērienu primārais iepakojums mēdz būt no šādiem materiāliem — stikla, plastmasas, metāla un kompozītmateriāliem (laminātiem). Visvieglāk ir identificēt stikla iepakojumu, un parasti šī materiāla noteikšana «ar aci» nerada patērētājam problēmas.

No plastmasas parasti ir divu veidu primārais dzērienu iepakojums: no polietilēntereftalāta (saisinājumā: PET), kas ir visvairāk izplatītais bezalkoholisko dzērienu iepakojums, un mēdz būt arī dzērieni iepakoti citu veidu plastmasas materiālos, piemēram, augsta blīvuma polietilēna materiālā.

Lai būtu vieglāk atšķirt iepakojuma materiālus, iesakām pievērst uzmanību marķējumam uz paša iepakojuma izstrādājuma. Gandrīz visu iepakojuma materiāla veidu marķējumu atšifrējumus var atrast Ministru kabineta 2002. gada 2. aprīļa noteikumu Nr. 140 «Iepakojuma klasifikācijas un marķēšanas noteikumi» 2. pielikumā. Tā, piemēram, dzērienu iepakojums no polietilēntereftalāta būs

marķēts ar apzīmējumu «PET». Tāpēc arī dzīvē iegājies teiciens «PET pudele». Iepakojums no augsta blīvuma polietilēna būs marķēts ar apzīmējumu «HDPE». Ja dabas resursu nodokļa uzskaites vajadzībām tirgotājam ir pašam jānosaka dzērienu iepakojuma materiāla veids, viņam ir jāapskatās marķējuma apzīmējums uz pudeles, un minētajos Ministru kabineta noteikumos atradīsiet materiāla veida atšifrējumu.

Nākamais izplatītākais dzērienu primārais iepakojums mēdz būt no kompozītmateriāliem (laminātiem), piemēram, sulu pakas. Tie ir tādi materiāli, kurus ražošanas procesā iepakojuma aizsargfunkciju pastiprināšanai veido no divu vai vairāku materiālu kombinācijas, tas ir, tos savieno laminējot. Dzērienu lamināta iepakojumus mēdz saukt par TETRA pakām, PURE pakām. Arī kompozītmateriālu (laminātu) iepakojuma marķējums ir atrodams Ministru kabineta noteikumos Nr. 140. Kompozītmateriāliem apzīmējumu veido apzīmējums C un aiz šķērsvītras norādītā dominējošā materiāla apzīmējums. Saskaņā ar 15.12.2005. Dabas resursu nodokļa likuma 24. panta 7. daļu nodokļa likmes iepakojumam no kompozītmateriāliem (laminātiem) piemēro atbilstoši materiālam, kas svāra ziņā ir pārākumā. Tātad, aprēķinot dabas resursu nodokli iepakojumam no kompozītmateriāliem (laminātiem), ir jāpiemēro tā likme, kas marķējumā pēc apzīmējuma C ir aiz šķērsvītras.

Iepakojuma materiālu atpazīšana palīdzēs jums atrast arī atbilstošo konteineru atkritumu novietošanai.

Baudiet pavasari, izturoties atbildīgi par radīto piesārņojumu!

Zaļāk = lētāk! 100%

Slēdz līgumu ar Latvijas Zaļo punktu un saņem atbrīvojumu no Dabas Resursu nodokļa!

3 pakalpojumi

 Iepakojuma apsaimniekošana

 Elektropreču apsaimniekošana

 Videi kaitīgo preču apsaimniekošana

Iegūsti arī

- Pārlicēību par likumā noteikto prasību izpildi
- Vienkāršu un saprotamu elektronisko atskaišu iesniegšanas kārtību latviešu un krievu valodā
- Bezmaksas konsultācijas un regulāras apmācības
- Tiesības uz savu preču iepakojuma novietot Zaļā punkta preču zīmi
- Videi draudzīga uzņēmuma tēlu, iesaistoties Latvijas Zaļā punkta organizētos sabiedrības informēšanas projektos

**Mēs palīdzēsim rast risinājumus
jums neskaidros jautājumos!**

Rakstiet uz Latvijas Zaļā punkta
e-pasta adresi info@zalais.lv
un lasiet atbildes žurnālā *Bilance*.

SADARBĪBĀ AR

